

D E K L A R A C I J A

O OSNIVANJU GLOBALNOG POKRETA ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Globalnim integrativnim aktivizmom suprostaviti se lokalnim dezintegrativnim tendencijama

U vremenu kada dezintegracione snage privode kraju proces koji uništava hiljadugodišnje teritorijalno, multietničko, multivjersko, multikulturno, društveno i državno tkivo BiH, kada nacionalističke oligarhije građane BiH pretvaraju u pogonsko gorivo njihovih monstrum mašinerija za potiranje slobodnog, suverenog, politički svjesnog i odgovornog člana Bosanskohercegovačkog naciona, mi Bosanci i Hercegovci u domovini i dijaspori želimo iskazati svoj ljudski, građanski, intelektualni bunt protiv takvih tendencija i pozvati sve one koji su za suverenu, jedinstvenu i demokratsku BiH, državu suverenih građana i ravnopravnih naroda na čitavom njenom teritoriju, da nam se pridruže, da ujedinito naše snage i zaustavimo procese podjela, aparthejd i segregaciju.

Misija Globalnog pokreta za BiH {GPBIH} jeste jedan pozitívni bunt građana i intelektualaca koji svojim primjerom pojedinačnog i kolektivnog angažmana proizvode potrebnu kritičnu masu bosanskohercegovačkih građana za neophodne promjene kako unutar bosanskohercegovačke dijaspore tako i u matici.

Za ostvarenje takve misije neophodan je jedan slobodan, otvoren i višesmjerni protok ideja koje su neophodne za promjene aspekata društveno-političke stvarnosti neprirodnih hiljadugodišnjoj tradiciji bosanskohercegovačke koegzistencije različitosti i međusobnog uvažavanja, prihvatanja, priznavanja i poštovanja drugog i drugačijeg.

Takav protok ideja pokazat će ne samo da bosanskohercegovačko društvo nije društvo beznađa, uništenih nada i dejtonskih zidova već da su bosanskohercegovačko društvo i država mogući u obliku moderne, demokratske i građanske države, utemeljene na hiljadugodišnjem kontinuitetu bosanskohercegovačke državnosti, bogatoj tradiciji, toleranciji i bogatstvu različitosti, kao historijski i iskustveno potvrđenog interesa većine bosanskohercegovačkih građana.

Umjesto toga, danas su u BiH i dijaspori odnosi zasnovani na konsenzusu etno-nacionalnih lidera koji su u osnovi suprotni općeprihvaćenim standardima ljudskih prava i individualnih sloboda.

Pitanje etničke pripadnosti i konstitutivnosti naroda dovedeni su do svojih apsurd, ravnopravnost *de jure* postaje *de facto* diskriminacija. Konstitutivnost naroda na jednom dijelu bosanskohercegovačke teritorije pretvara se u faktičku obespravljenu u drugom dijelu. Posljedice toga jesu kršenja i ugroženost prava građanina, njegove slobode govora, prava na obrazovanje, rad, penzijsku i socijalnu sigurnost, vjersku slobodu, političku slobodu da bira i pravo da bude biran.

Dejtonski Ustav (Aneks 4 dejtonskog sporazuma) je, suprotno ukupnim kulturno-civilizacijskim i političko-demokratskim dostignućima ljudske historije i ideala slobodnog i suverenog građanina i njegovih prava, suprotno Povelji UN i Međunarodnom pravu, ukinuo građanski status individuumu kao osnovnu oznaku čovjekovog identiteta utapajući ga u etnicitet u kome on gubi svoju suverenost, koja je bila zagarantovana legalnim i legitimnim, međunarodno priznatim Ustavom Republike BiH.

Dejtonski Ustav je državi BiH priznao njen međunarodno pravni legalitet ali joj je oskrnavio ustavno-pravni kontinuitet derogiranjem Ustava RBiH i njegovih amandmanskih izmjena koje su joj omogućili taj međunarodno priznati suverenitet sukladno Povelji UN. Umjesto pravednog mira, Dejton je u BiH iscrtao linije teritorijalnog, etničkog, jezičkog, obrazovnog i ekonomskog razdvajanja koje etno-nacionalne oligarhije vješto koriste za vlastito bogaćenje kroz institucije predstavničke vlasti. Umjesto procesa progresa i demokratizacije bosanskohercegovačkog društva na djelu je politika straha koja se želi predstaviti kao nemogućnost suživota i neodrživost države BiH kroz opstrukciju njenog funkcionisanja.

Današnja Bosanskohercegovačka država, podjeljena oktroisanim dejtonskim Ustavom i institucijama, nema sistem obrazovanja koji obrazuje nove generacije o historiji bosanske državnosti, suživotu, kulturi, toleranciji i moralnim i etičkim vrijednostima koje su bile prisutne kod žitelja bosanskohercegovačke države kroz vjekove. Nove mlade generacije i ne znaju da je srednjovjekovna bosanskohercegovačka država nastala u 9. vijeku i da je cijelo vrijeme zadržavala određeni oblik državnosti, čak i onda kada je bila potpuno okupirana. Ono sa čime se Europska zajednica danas dići, BiH je imala prije hiljadu godina. Etničko obrazovanje zarobljeno u podržavljenim dejtonskim entitetima sve više guši obrazovanje o stvarnim vrijednostima ljudskog društva, demokratije, te tradicionalnih vrijednosti etike i morala, koje su njegovane u BiH od njenog nastanka do danas. Danas prevladava obrazovanje etničke skupine i obrazovanje nezakonito podržavljenog entiteta.

Zbog takvog stanja, a iz osjećaja vlastite odgovornosti i građanske dužnosti, nezavisni intelektualci, oslobođeni robovanja bilo kojoj političkoj ili duhovnoj opciji kroz GPBIH žele animirati uspavano bosanskohercegovačko javno mnijenje u matici i dijaspori i ukazati na neophodnost reformisanja bosanskohercegovačkog društva i države, njene politike, kulture, ekonomije i civilnog društva u cjelini, a u cilju:

- Odbrane međunarodno priznate Bosanskohercegovačke nacije
- Uspostavu demokratske, sekularne, građanske države BiH i otvorenog, slobodnog, civilnog društva
- Očuvanja kontinuiteta ustavno-pravnog sistema RBiH, koji je nasilno prekinut agresijom i dejtonskim Ustavom
- Uvažavanja bosanskohercegovačke raznolikosti, priznavanja, poštovanja, prihvatanja,

tolerisanja drugog i drugačijeg kao jedinstvenog bosanskohercegovačkog puta u izgradnji države i društva

- Uspostave pravne države, sa nezavisnim i efikasnim institucijama zaštite ljudskih prava za sve građane države BiH i neophodnim institucijama zaštite sigurnosti, vitalnih interesa svakog naroda te suvereniteta i integriteta države BiH
- Uspostave bosanskohercegovačke političke platforme i na njoj osnovane bosanskohercegovačke politike
- Stvaranja uslova u kojima će bosanskohercegovačka dijaspora dobiti prostor za utjecaj na ukupna zbivanja u matici shodno njenoj brojnosti, ekonomskim i intelektualnim kapacitetima
- uspostave sistema obrazovanja, koji će omogućiti kvalitetno obrazovanje iz domena društvenih i prirodnih nauka i koji će u svom programu sadržavati i uvažavati historijske činjenice o bosanskohercegovačkoj državi, njenom razvoju, identitetu njenih žitelja.

Priznanjem države BiH od strane organizacije Ujedinjenih nacija, *de jure* je riješeno i nacionalno pitanje u BiH. *De facto* implementacija toga će biti dugotrajan proces, kroz školstvo, medije, kulturu, nevladine organizacije itd.

U BiH je laž postala bitan sadržaj kolektivnih i individualnih psihologija. Razvoj svakog, a posebno poratnog društva moguć je jedino na postulatima istine, prava i sistema moralnih vrijednosti. GPBiH bi ukazivao javnom mnijenju da sređivanje prilika u BiH pretpostavlja pravdu, vladavinu prava i prihvatanje istine kao iskaza te pravde.

Represija javnog dijaloga i svijesti o težini situacije u kojoj se građani trenutno nalaze je prouzrokovala krizu bosanskohercegovačkog društva, uzrokovanu zloupotrebom vlasti nacionalističke oligarhije, koje u takvim uslovima nije u stanju producirati vlastitu, općeprihvaćenu strategiju izlaska iz te krize, prepuštajući vlastitu sudbinu u ruke međunarodnom faktoru. Među nosiocima vlasti u podjeljenoj državi, nema argumentovanih suprotstavljanja mišljenja, postoje uglavnom samo svađe, podmetanja, pod izgovorom zaštite interesa naroda, a u stvarnosti zaštitu beneficija i imovine korumpiranih političara.

GPBiH će svojim zalaganjem za otvoreni dijalog, protok i pozitivno sučeljavanje različitih mišljenja i stavova otvarati prostore novih percepcija, spoznaja i samog znanja. Svaka spoznaja i znanje su podložni proceduri racionalnog ispitivanja validnosti kroz analizu činjenica. Isključivanjem analize vjerodostojnih činjenica znanje postaje dogma koja u sebi nosi klicu nesporazuma, koje može voditi ka nasilju prema neistomišljenicima.

Rat na području BiH nikada u historiji nije nastao kao rezultat unutrašnjih protivrječnosti, već je sve do jednog uvezen sa motivom teritorijalnih aspiracija na teritoriju bosanskohercegovačke države. Agresija od 1992 do 1995 nije bila izuzetak, sa time što se vještom manipulacijom i neprijateljskom propagandom uspjela postići jaka kolaboracija unutrašnjeg faktora sa snagama agresora.

Potrebno je u javnom prostoru BiH odlučno svjedočiti i pokazivati da bosanskohercegovačko društvo ne samo da je moguće već da je njegova revitalizacija na temelju povjerenja među njegovim različitostima zapravo jedini zbiljni i održivi interes svih građana.

GPBiH bi išao u susret toleranciji, demokratizaciji i mogućnostima istinskog ozračja koje nije isključivo već postaje motiv za međusobno razumijevanje. Treba otvoriti mogućnost da se u pravnom domenu i na znanstvenim temeljima traže odgovori na nedostajuća pitanja o BiH. Pokret će insistirati na pokretanju gradnje znanja kojim bi se utjecalo na stavove i ponašanja koja svi osjećamo kao neprihvatljiva.

Bez funkcionalne pravne države nemoguće je spriječiti pranje kapitala sumnjivog porijekla koje danas na velika vrata, uvezano sa korumpiranom političkom oligarhijom, novonastalim tajkunima i erodiranim moralnim normama, uništava ekonomske i privredne resurse BiH.

GPBiH bi animirao javnost za borbu protiv etabliranih mafijaških skupina i korumpiranosti kao "normalne" pojeve u bh društvu.

Bosansko-hercegovačka politika i politička platforma danas ne postoje među vladajućom korumpiranom oligarhijom, kao što ne postoji ni kritična masa društvene kritike i rezultati koje bi ista polučila, a što je uzrokovano represijom u medijima i manipulacijom nad osiromašenim građanima. Postojeća politika je tek mehanički zbir triju etničkih tendencija. Ono što im je zajedničko jeste svijest da bez teritorijaliziranja njihovih političkih interesa i održavanja psihologije straha ne bi mogli opstati na političkoj sceni. Svaki pokušaj promjene takvog stanja nailazi na otvorene ili prikrivene otpore triju lažnih zaštitnika narodnih interesa. Današnja raspodjela vlasti i njeno funkcionisanje, a koje je, kao izravna posljedica rata protiv BiH, uspostavljeno kao ustavni poredak ne može biti osnova za kompatibilnost s europskim mjerilima niti put za priključenje BiH euro-atlantskim integracijama.

GPBiH će raditi na otvaranju dijaloga o uspostavljanju političke platforme države BiH, koja bi proizvela konstruktivnu bosanskohercegovačku politiku. Koristeći demokratska sredstva političkog pritiska, kroz medije i suradnjom sa nevladinim, studentskim i drugim organizacijama civilnog društva, GPBiH će otvarati prostor za stvaranje prosperitetnih, demokratskih promjena za bolju BiH.

Polazeći od činjenice da je gotovo trećina populacije, prvo agresijom i ratom a zatim i ekonomskom besperspektivnošću protjerana van granica BiH, GPBiH će raditi na stvaranju uslova za ravnopravno i produktivno učešće dijaspore kako u afirmaciji pozitivnih demokratskih promjena tako i u kreiranju političke, ekonomske, kulturne i naučne bolje budućnosti BiH i njenih građana. Neprihvatljivi su pokušaji stvaranja animoziteta između dijaspore i građana u matici kao što je neprihvatljiv i ignorantski odnos vlasti dejtonske BiH prema svojim građanima, koji su u dijaspori. Dijaspora posjeduje intelektualne, ekonomske i naučne kapacitete koje je neophodno međusobno uvezati kako vani tako i sa maticom od čega svi mogu imati samo korist. Država BiH zajedno sa svojom dijasporom treba stvarati uslove za povratak kako onih raseljenih po svijetu tako i onih koji su raseljeni unutar granica BiH.

Inicijativni Odbor za formiranje Globalnog pokreta za BiH